

sení prvního soudu, které odpovídá stavu věci a zákonu. Opatření prvního soudu se jeví hledíc na povahu souzeného případu podle názoru nejvyššího soudu přiměřeným.

Čís. 16958.

Právní význam ukladatelova zmocnění ve smyslu § 3 zák. č. 241/1924 Sb. z. a n. o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů.

Zákon č. 241/1924 Sb. z. a n. tvoří právní domněnku, že ten, kdo dává věc v úschovu přímo nebo dáním v zástavu nepřímo, činí tak s vůlí zachovati sobě vlastnictví. Bankéř, který tvrdí, že nabyt vlastnictví k uloženým cenným papírům, musí dokázat, že se ukladatel vzdal vůle zachovati si vlastnictví k uloženým papírům. Pouhým vydáním zmocňovacího prohlášení dle § 3 dotč. zák. samým nezaniká vlastnické právo ukladatele k cenným papírům daným do úschovy.

(Rozh. ze dne 1. června 1938, Rv I 2981/37.)

Žalobě, kterou se žalobce na žalované bance, již bylo povoleno příročí podle zákona č. 240/1924 Sb. z. a n., domáhal vydání určitého počtu cenných papírů, které u ní uschoval, vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Žalobní nárok je vyvozován z bankovního uschování cenných papírů, které bylo upraveno zákonem č. 241/1924 Sb. z. a n.

Podle zjištění vydal žalobce dne 16. listopadu 1931 dovolatelce prohlášení, jímž ji zmocnil ve smyslu § 3 uvedeného zákona k libovolnému nakládání s cennými papíry u ní v úschově uloženými a v listině té blíže uvedenými.

Dále zjistil první soud a to zjištění nebylo změněno v odvolacím řízení, že žalobce ono zmocnění k libovolnému nakládání s depotem odvolal a že se již jednou žalobou pod zn. Ck III 28/35 domáhal vydání tohoto depotu, že však žaloba byla rozsudkem ze dne 22. května 1935 pro tentokrát zamítnuta, poněvadž byl žalobce na cenné papíry v té době ještě dlužen částku 1.475 Kč, kterou pak zaplatil až v srpnu 1935.

Pro právní posouzení nynějšího sporu je rozhodující význam žalobcova zmocnění, daného dovolatelce prohlášením ze dne 16. listopadu 1931, zejména zda jím žalovaná banka nabyt vlastnictví k uloženým cenným papírům, zda tedy žalobce se svých vlastnických práv k nim vzdal a byl vůči dovolatelce v poměru pouhého věřitele, který by v úpadku prohlášeném na jmění dovolatelčino náležel do třetí třídy (§ 56 konk. ř.), či zda má věcné právo, jež by bylo posuzováno podle §§ 12 a 47, odst. 1, konk. ř.

Předpisy § 3 zák. č. 241/1924 Sb. z. a n. tu otázku neřeší, nýbrž jen negativně ustanovují, že se na případy, v nichž byl bankéř ukladatelem nebo zástavním dlužníkem zmocněn, aby s převzatými cennými papíry libovolně nakládal, nevztahují ustanovení §§ 1 a 2, jež se týkají způsobu a druhu úschov.

Důvodová zpráva k uvedenému zákonu (tisk 4810) poukazuje na základní rysy úschovy dle 19. hlavy obč. zák., praví na str. 10 zprávy, že zákon v §§ 1 až 3 tvoří právní domněnku, že ten, kdo dává věc v úschovu přímo neb dáním v zástavu nepřímo, činí tak s vůlí zachovati sobě vlastnictví, dostati věc zpět a vyloučiti každé nakládání uschovatelovo s věcí, jež by se nedělo v zájmu ukladatelově, ačli by nemělo zdůvodnění v platném právu.

Podobně i zpráva rozpočtového výboru (tisk 4830).

Vzpomenutá domněnka je však vyvratitelná pouze jasným nepochybným projevem jinaké vůle ukladatelovy (§§ 2, 3 uved. zák.).

Účelem řečeného zákona bylo, aby ukladatel cenných papírů byl chráněn, zejména aby se v úpadku bankéřově nedostal do postavení pouhého věřitele třetí třídy.

Zmocňovací prohlášení podle § 3 uvedeného zákona svou povšechností dává sice uschovateli možnost nabytí vlastnictví k cenným papírům, opravňuje jej s nimi nakládati po případě je i zciziti, avšak tím ještě není pro něho založeno právo vlastnické k dotčeným věcem. Uschovatel by musil k vyvrácení uvedené domněnky skutkově doložit a dokázati, že se ukladatel vzdal vůle zachovati si vlastnictví k uloženým papírům, že mu jejich osud co do vrácení je lhostejný a že mu nezáleží na tom, jak uschovatel s věcmi naloží.

Musila by býti nepochybně dokázána dohoda smluvců, že došlo novací k změně smlouvy schovací v jinou smlouvu, na příklad o zápůjčku, anebo o půjčku, že tedy změněna byla kausa smlouvy. Hlavním účelem schovací smlouvy je opatrování věci dané v úschovu, kdežto v druhém případě je hlavním účelem její užívání, na příklad za účelem dosažení zisku.

V souzeném případě však se dovolatelka v první stolici ani nepokusila tvrzením skutkových okolností, z nichž by bylo možno usuzovati na to, že žalobce měl při vydání onoho zmocňovacího prohlášení úmysl vzdáti se vlastnického práva k cenným papírům u ní uloženým, vyvrátiti uvedenou domněnku, a odvolává se jen na zmocnění podle § 3 uvedeného zákona, jež však po hmotněprávní stránce vlastnické právo k depotu neopodstatňuje.

Že se žalobce svého vlastnického práva nevzdal, plyne jasně z dopisu jeho právního zástupce ze dne 28. listopadu 1934, jakož i z obsahu potomní žaloby zn. Ck III 28/35. Dovolatelka také nic bližšího nepřednesla po skutkové stránce, z čehož by se mohlo usuzovati, že se smluvci dohodli na změně kausy původní smlouvy a že hlavní účel schovací

smlouvy podle jejich srovnalé vůle měl pominouti, spíše opak plyne z jejího potvrzení ze dne 14. prosince 1934, neboť v něm uvádí jednotlivě cenné papíry u ní uložené v depotu »A«.

Zůstal-li však žalobce vlastníkem uložených cenných papírů, přes to, že dal zmocnění dovolatelce ve smyslu § 3 zák. č. 241/1924 Sb. z. a n., má k nim nadále věcné právo, jež nebylo dotčeno ani příročím, povoleným dovolatelce dne 20. března 1933 (§ 4 zák. č. 240/1924 Sb. z. a n.), ani vládním nařízením ze dne 15. prosince 1936 č. 338/1936 Sb. z. a n. (§ 3), a dovolatelka neprávem odpírá vydání žádané cenné papíry.

Posoudily proto nižší soudy věc správně, když vyhověly žalobě.

Čís. 16959.

Soudu povolujícímu exekuci na nemovitost nepřísluší zkoumati, zda se knihovně zapsaný zákaz zcizení a zatížení stal právem podle § 364 c) obč. zák., či nikoliv. Tu otázku je řešiti jen v sporném řízení.

(Rozh. ze dne 1. června 1938, R II 151/38.)

Srov. rozh. č. 11459 Sb. n. s.

Vymáhající věřitelka navrhla k vymožení své vykonatelné pohledávky povolení exekuce vnucenou dražbou nemovitostí připsaných povinnému do vlastnictví ve vložce č. 631 pozemkové knihy v Z., přes to, že na ideální polovici uvedených nemovitostí byl zapsán smluvní zákaz zcizení a zatížení ve prospěch Jana a Bertý S-ových, jejichž souhlas nebyl prokázán. Soud první stolice povolil exekuci podle návrhu. Rekursní soud zamítl k rekursu Jana a Bertý S-ových návrh vymáhající věřitelky co do ideální polovice dotčených nemovitostí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky.

Důvody:

Rekursní soud správně dovodil, že smluvní zákaz zcizení a zatížení nemovitostí založený mezi osobami uvedenými v druhé větě § 364 c) obč. zák. brání nejen dobrovolnému, ale i exekučnímu zatížení a zcizení.

Bez významu je, má-li rekursní soud za to, že vyhovění návrhu stěžovatelčinu na povolení exekuce vnucenou dražbou byla na překážku okolnost, že stěžovatelka ve svém návrhu ani ne tvrdila, že smluvci onen zákaz sjednávající nebyli v příbuzenském poměru uvedeném v dotčeném zákon. ustanovení a že došlo tudíž ke knihovnímu zápisu onoho zákazu proti zákonu, takže následkem toho musel prý exekuční soud